

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitvlvm XLI. Constitutio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

ideo electio corrumpitur: Sin autem electio iniurialis sit, confirmatio eius nulla erit.

CAPITVLVM XL.

Quia sæpe.

SVM MARI VM.

1. Si Capitula, Conuentus, Collegia, & persone eorundem singulares occupent bona à Prælato relicta, aut sede vacante obuenientia, donec plenè restituant, ab officio, & quibuscunque beneficijs sunt suspensi, non obstante quocunque priuilegio, statuto, vel consuetudine.
2. Prouenus etiam, qui sede vacante obueniunt, ad Capitulum non pertinent, et si ratione iurisdictionis ab eo exercita acquirantur.

Capitula, Conuentus, Collegia, & persone eorundem singulares, si aliquid ex bonis à Prælato antecedente relicta, aut sede vacante obuenientibus occupent, inter se diuidant, surripiant, vel absument, suspensi manent ab officio, & quibuscunque beneficijs, donec plenè restituant, quod acceperunt: Idque non obstante quacunque consuetudine, statuto, aut priuilegio. Ratio huius Constitutionis est, quæ in proemio affertur: quia bona à Prælato antecessore acquisita, vel sede vacante prouenientia, ad prælaturam pertinent: quæ vel in ecclesiæ eiusdem vtilitatem conuerti, vel futuro successori relinqui debent, atque interim ab ecclesiæ Oeconomo, vel, si alius administrator deputatus est, cõseruari.

Sed dubitare aliquis potuit: Numquid ij prouentus, qui sede vacante ratione iurisdictionis, & sigilli obueniunt, ad Capitulum pertinere debent, si interim iurisdictionem exercent? Videtur enim affirmandum, propter iuris reg. 55. hoc lib. Qui sentit onus, sentire debet commodum, & contrà. Præterea fructus debentur iurisdictioni tanquam accessorij: ergo qui iurisdictionem exercet, etiam fructus inde prouenientes habere debet. Sed his non obstantibus, contrarium expressè responsum fuit à Clem. V. Clem.

tina penult. de elect. Ratio reddi debet: Quia Capitulum, ratione obligationis, & connexionis, quam habet ad ecclesiam, & cum Capite ecclesiæ, eius bona tueri debet, non perdere: Quemadmodum simili ratione mater, atque agnati proximi ratione coniunctionis cum pupillo, eius bona ex pietatis lege administrant, non percepto inde emolumento. Ad reg. 55. respondeo; Eam locum non habere, si onus ex propria institutione, aut natura rei annexum est alicui officio, sine comodo: Vti patet in tutela, præsertim legitima; item in mandato, quod gratuitum esse debet, l. i. ff. mandati. Ita tamen, ut eiusmodi officia damnosa non sint, sed expensæ omnes repeti possint.

Ad alterum respondetur: Si quis nomine suo iurisdictionem exercent, prouentus inde prouenientes accipere ipse potest: sin autem nomine alieno, ipsi referuare debet. Atqui Capitulum, sede vacante, iurisdictionem exercet non nomine ecclesiæ, tanquam eius tutor, administrator, cõseruator: Ergo non sibi bona attribuire, sed ecclesiæ relinquere, & successori referuare debet. Sed excipitur in dicta Clement. penult. Nisi quædam singulares personæ sint, quibus ratione dignitatis suæ (quia v. g. sunt Præpositi, aut Decani ecclesiæ) iurisdictione sede vacante ex consuetudine, statuto, priuilegio, ita competit, ut interim fructus ex eadem iurisdictione prouenientes ipsimet retineant. Talis consuetudo reprobata censeri non debet. Vide etiam c. ult. de offic. Ordinarij, hoc lib. & tit.

CAPITVLVM XLI.

Constitutio.

SVM MARI VM.

Quæ in decret. vt circa 1. hoc tit. & lib. præscripta sunt circa appellationem contra prouisionem alicuius, solum in extraiudicialibus locum habent: in iudicialibus antiqua iura seruanda sunt.

Quæ à Gregorio X. c. vt circa 4. hoc tit. & lib. præscripta sunt, vt obseruentur ab appellatibus contra electionem, postulationem

tionem, vel prouisionem alicuius, accipi debent duntaxat de appellatione extraiudiciali: Sin autem in iudicio appelletur, procedendum est secundum iura antiqua.

Contra hanc responsionem obijcitur: Vbi eadem est ratio dispositionis, ibi idem ius esse debet: sed ratio, quæ mouit Gregor. X. in cit. c. vt circa, ad nouam formam præscribendam appellationibus, vt via malitiis hominum præcludatur, æquè locum habet in appellatione intra iudicium, quàm extra iudicium: Ergo idem de utroque statutum videri debet. Respondetur cum Gl. marginali, in hoc c. Quod lex exorbitans, sicuti & pœnalis, aut alia quæ strictæ interpretationis est, propter similitudinem rationis in ea expressæ extendi non debet ad similia, nisi necessitas aliqua cogat: Quia correctio iurium, quatenus fieri potest, vitanda est, c. cum non expediat, 29. hoc lib. & tit. l. præcipimus, C. de appellat. Ita colligitur ex hoc c. & docui lib. 1. Th. mor. tr. 4. c. 18. n. 9. in fine.

CAPITVLVM XLII.

Is cui.

SUMMARIUM.

Qui habet plenam administrationem ecclesiæ Cathedralis vacantis, omnia iurisdictionalia exercere potest, non autem ea, quæ ordinis episcopalis sunt, nisi Episcopus sit.

Qui vacantis ecclesiæ Cathedralis administrator, cum plena ac libera potestate constitutus est à Sum. Pontifice (cuius id proprium est) ille omnia, quæ iurisdictionis Episcopalis existunt, & quæ electus ac confirmatus Episcopus potest, liberè exercere valet: excepto quod immobilia bona ecclesiæ alienare nequit. Illa verò, quæ ordinis Episcopalis sunt, si ipsemet Episcopus non sit, per alium consecratum Episcopum expedire debet.

NOTANDVM Vn. Administrator generalis cum libera, à Pontifice constitutus alicui ecclesiæ, licet in fructibus non eam quam

Prælatus potestatem habeat, cum eos successori reseruare, ideòque rationem reddere debeat, vti hic Ioan. Andr. annotauit, attamen in administratione, & iurisdictionis exercitio æquiparatur Prælato: Imò aliquantò maiorem potestatem habere videtur in administratione, quippe plenam ac liberam, quam an Episcopus habere censeatur, non satis liquet: vti hic videre licet in Gl. ver. & libera. Nam alienatio rerum mobilium pretiosarum tali administratori concessa videtur ex iusta causa, secundum Gl. hinc ver. immobilia: Ea tamen Prælatis interdicta est, c. nulli, de rebus eccles. alien. vel non.

Porro non solet facilè Pontifex generalem administratorem cum libera ecclesiæ Cathedrali statuere, nisi Capitulum, cui alia administratio competeret, suspectum ipsi sit: ita vt etiam ad electionem noui Episcopi in tali casu, procedere non debeat: cum Papa prouisionem ad se reuocare censeatur. Vide Gl. hinc, ver. confirmatus.

CAPITVLVM XLIII.

Indemnitatibus.

SUMMARIUM.

1. *Monalis non admittitur ad electionem, nisi duodecimum annum compleuerit, & tacitè vel expressè professionem eiderit: Abbatissa autem, vel Priorissa, nisi trigesimum, & insuper expressè professæ fuerint.*
2. *Iure nouo Trident. Moniales hodie non possunt ad electionem admitti, nisi completo XVI. ætatis anno, post completum annum XII. puella habitum regularem suscipere possunt: ante admissionem autem ad professionem debet examinari de proposito liberè profutendi.*
3. *Eodem iure Trident. Abbatissa, vel quæcunque Monasterij præfecta eligi non potest, nisi quadragesimum, aut in quibusdam casibus trigesimum annum compleuerit.*
4. *Electa à duabus partibus, cum per ser-*